

บทที่ 4

ผลการทดลอง

ศึกษาการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นสำหรับเป็นอาหารเปิดเทศในเกษตรกรรายย่อย ที่มีผลต่อสมรรถนะการเจริญเติบโต ค่าการย่อยได้ ผลการทดลองมีดังนี้

4.1 ผลการทดลองที่ 1 การสำรวจวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ใช้เลี้ยงเปิดเทศของเกษตรกรในชนบท

ผลการสำรวจวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ใช้เลี้ยงเปิดเทศในพื้นที่ของเกษตรกร (จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมุกดาหาร) จำนวน 9 ราย พบว่าการใช้ผักโขมจำนวน 6 ราย รองลงมาคือใบกระถิน 4 ราย เศษผัก 3 ราย หญ้าพื้นเมือง และผักตบชวา 2 ราย และโสมไทย ผักปราบ ผักบุ้ง บอน และหัวมันสำปะหลัง 1 ราย ซึ่งในพื้นที่ อำเภอกุเวียง มีการใช้ผักโขมเป็นอาหารสัตว์มากกว่า พื้นที่อื่นรองลงมาคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มีการใช้ผักโขมเป็นอาหารสัตว์พื้นที่ละ 1 ราย ใบกระถินใช้มากที่สุด ใน อำเภอกุเวียง 2 ราย อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 1 ราย และอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 1 ราย เศษผักใช้มากที่สุด อำเภอกุเวียง 2 ราย และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1 ราย หญ้าพื้นเมือง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ 2 ราย ผักตบชวา อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ 2 ราย ส่วนโสมไทย และผักปราบนิยมใช้ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 1 ราย และผักบุ้ง บอน อีรอกและ หัวมันสำปะหลังใช้ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 ราย

ตารางที่ 4-1 แสดงผลการสำรวจวัตถุดิบอาหารสัตว์ในพื้นที่ 3 จังหวัด

รายชื่อ	วัตถุดิบอาหารสัตว์									
	ผัก โขม	โสม ไทย	ผักปราบ	เศษผัก	ใบ กระถิน	อีรอก	ผักบุ้ง	บอน	หญ้า พื้นเมือง	หัวมัน ตำปะหลัง
อ.อุเวียง จังหวัดขอนแก่น										
นางเทวี วรรณชัย	✓	✓	✓	✓						
นายใจเพชร บาตรนะจักร	✓			✓						
นายสมาน อภัยสุข	✓				✓					
นางบุญเลียม คำขาว	✓				✓					
อ.เมือง จังหวัดขอนแก่น										
นายสายันต์ แก้วประดิษฐ์									✓	
นายบุญอรอด สิมมะลี	✓			✓						
อ.เมือง จังหวัดมุกดาหาร										
นางทองอินทร์ นาโควงษ์					✓					
นายมานะ ช่อสูงเนิน				✓		✓	✓	✓	✓	✓
นายกาลม คนเพียร	✓								✓	
อ.กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์										
นายเฉลิมศักดิ์ เจริญสิทธิ์					✓				✓	✓

4.2 องค์ประกอบทางโภชนะของผักโขมแห้ง

ผลผลิตใบผักโขมแห้งที่ได้จากการนำใบผักโขมสดจำนวน 620 กิโลกรัม ตากแห้งเป็นเวลา 3 วันพบว่าปริมาณใบผักโขมแห้งมีจำนวน 60 กิโลกรัม และมีองค์ประกอบทางโภชนะ วัตถุแห้ง 10.7 เปอร์เซ็นต์ โปรตีน 26.38 เปอร์เซ็นต์ ไขมัน 3.04 เปอร์เซ็นต์ เยื่อใย 7.62 เปอร์เซ็นต์ เถ้า 16.93 เปอร์เซ็นต์ แคลเซียม 2.53 เปอร์เซ็นต์ และฟอสฟอรัส 0.98 เปอร์เซ็นต์

4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของโภชนะของสูตรอาหารทดลอง

คุณค่าทางโภชนาการของอาหาร มีคุณค่าทางโภชนาการต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุแห้ง โปรตีน เยื่อใย เถ้า พลังงาน แคลเซียม และฟอสฟอรัส ดังตารางที่ 4-1 4-2 และ 4-3

ตารางที่ 4-2 ผลวิเคราะห์ส่วนประกอบทางโภชนะของสูตรอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงเป็ดเทศในช่วง อายุ 0-2 สัปดาห์¹

สิ่งที่ศึกษา	ระดับของผักโขม (เปอร์เซ็นต์)			
	0	5	10	15
วัตถุแห้ง (เปอร์เซ็นต์)	9.44	10.72	8.96	8.52
โปรตีน (เปอร์เซ็นต์)	21.28	21.60	21.98	22.08
ไขมัน (เปอร์เซ็นต์)	5.91	4.27	5.76	3.91
เยื่อใย (เปอร์เซ็นต์)	3.82	4.28	3.07	4.57
เถ้า (เปอร์เซ็นต์)	5.54	5.98	6.48	5.95
Ca (เปอร์เซ็นต์)	0.9	0.85	0.8	0.9
P (เปอร์เซ็นต์)	0.3	0.4	0.4	0.3
พลังงาน(Kcal/kg)	3110	3490	3730	3840

¹ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์วัตถุแห้ง

ตารางที่ 4-3 ผลวิเคราะห์ส่วนประกอบทางโภชนะของสูตรอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงเปิดเพศในช่วงอายุ 2-7 สัปดาห์¹

สิ่งที่ศึกษา	ระดับของผักโขม (เปอร์เซ็นต์)			
	0	5	10	10
วัตถุแห้ง (เปอร์เซ็นต์)	10.81	13.02	13.56	12.36
โปรตีน (เปอร์เซ็นต์)	18.16	17.94	18.05	18.29
ไขมัน (เปอร์เซ็นต์)	4.57	5.51	4.88	4.20
เยื่อใย (เปอร์เซ็นต์)	2.59	3.23	3.06	3.80
เถ้า (เปอร์เซ็นต์)	6.20	4.65	6.96	8.72
Ca (เปอร์เซ็นต์)	0.9	1.03	1.12	1.2
P (เปอร์เซ็นต์)	0.4	0.5	0.6	0.6
พลังงาน(Kcal/kg)	2900	3000	3050	3100

¹ คิดเป็นน้ำหนักวัตถุแห้ง

ตารางที่ 4-4 ผลวิเคราะห์ส่วนประกอบทางโภชนะของสูตรอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงเปิดเพศในช่วงอายุ 7-12 สัปดาห์¹

สิ่งที่ศึกษา	ระดับของผักโขม (เปอร์เซ็นต์)			
	0	5	10	10
วัตถุแห้ง (เปอร์เซ็นต์)	9.81	9.76	9.40	9.63
โปรตีน (เปอร์เซ็นต์)	16.00	15.93	16.03	16.10
ไขมัน (เปอร์เซ็นต์)	4.00	4.03	3.82	4.91
เยื่อใย (เปอร์เซ็นต์)	3.62	4.00	4.61	3.87
เถ้า (เปอร์เซ็นต์)	6.15	6.24	6.62	7.19
Ca (เปอร์เซ็นต์)	1.2	1.3	1.6	1.5
P (เปอร์เซ็นต์)	0.6	0.3	0.8	0.5
พลังงาน(Kcal/kg)	3000	2950	3050	3050

¹ คิดเป็นน้ำหนักวัตถุแห้ง

4.4 ผลการทดลองที่ 2 การใช้ประโยชน์ของผักโขมแห้งต่อสมรรถนะการเจริญเติบโต

เปิดเพศที่เลี้ยงด้วยใบผักโขมแห้งระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์เป็นเวลา 84 วัน มีสมรรถนะการเจริญเติบโต ปริมาณอาหารที่กิน อัตราการเปลี่ยนอาหาร ต้นทุนค่าอาหารดังต่อไปนี้

4.4.1 น้ำหนักตัวเฉลี่ยของเปิดเพศ

เปิดเพศในช่วงอายุ 0-2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการให้ผักโขมแห้งที่ระดับ 5-15 เปอร์เซ็นต์ให้น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) จากการที่ไม่เสริมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเป็นเส้นโค้งกำลังสอง (Quadratic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์ให้น้ำหนักตัวเท่ากับ 205.76, 256.73, 261.23 และ 265.72 กรัม/ตัว ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

เปิดเพศในช่วงอายุ 2-7 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการให้ผักโขมแห้งที่ระดับ 5-15 เปอร์เซ็นต์ให้น้ำหนักตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) จากการที่ไม่เสริม มีแนวโน้มลดลงแบบเป็นเส้นตรง (linear) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์ให้น้ำหนักตัวเท่ากับ 1,736.67, 1,663.61, 1,638.66 และ 1,521.11 กรัม/ตัว ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

เปิดเพศในช่วงอายุ 0-12 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมแห้งที่ระดับ 0, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์ให้น้ำหนักตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) จากการที่เสริม 5 เปอร์เซ็นต์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเส้นโค้งกำลังสาม (cubic) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์ให้น้ำหนักตัวเท่ากับ 3025.76, 3117.57, 2977.90 และ 2915.31 กรัม/ตัวตามลำดับ ดังตารางที่ 4-5

4.4.2 ปริมาณอาหารที่กิน

เปิดเพศช่วงอายุ 0-2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) โดยการใช้ผักโขมแห้งที่ระดับ 0 และ 15 เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณอาหารที่กินลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) จากการที่เสริม 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเส้นโค้งกำลังสอง (Quadratic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีปริมาณอาหารที่กินเท่ากับ 279.16, 293.66, 293.33 และ 279.66 กรัม/ตัว ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

เปิดเพศช่วง 2-7 สัปดาห์ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5 และ 15 เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณอาหารที่กินเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) จากการที่เสริม 10 เปอร์เซ็นต์ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเส้นโค้งกำลังสาม (Cubic) อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

โดยใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีปริมาณอาหารที่กินเท่ากับ 3,533.3, 3,612.5, 3141.7 และ 3,629.2 กรัม/ตัว ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

4.4.3 อัตราการเจริญเติบโต

ในช่วงอายุ 0-2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมแห่งระดับ 5-15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) จากการศึกษาที่ไม่เสริมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเส้นโค้งกำลังสอง (Quadratic) อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตเท่ากับ 14.69, 18.33, 18.66 และ 18.97 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

ในช่วงอายุ 2-7 สัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมแห่งที่ระดับ 5-15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) จากการศึกษาที่ไม่เสริมมีแนวโน้มลดลงแบบเส้นตรง (Linear) อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตเท่ากับ 49.61, 47.53, 46.81 และ 43.46 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ ดังตารางที่ 4-5

ช่วงอายุ 2-7 สัปดาห์ไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับไม่เสริม 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงจากการที่ใช้ผักโขม 5 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเส้นโค้งกำลังสาม (cubic) อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตเท่ากับ 30.95, 34.20, 30.79 และ 32.24 กรัม/ตัว/วันตามลำดับ ดังตารางที่ 4-5

เปิดเทศ 0-12 สัปดาห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงการเสริมผักโขมที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มลดลงแบบเส้นโค้งกำลังสาม (Cubic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเจริญเติบโตเท่ากับ 36.02, 37.11, 35.45 และ 34.70 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

4.4.4 อัตราการเปลี่ยนอาหาร

อัตราการการเปลี่ยนอาหารของเปิดเทศในช่วง 0-2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมระดับ 0-15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเปลี่ยนอาหารลดลงจากการเสริมผักโขมที่ระดับ 15 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มลดลงแบบเส้นตรง (Linear) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเปลี่ยนอาหารเท่ากับ 1.35, 1.14, 1.12 และ 1.04 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4-5

อัตราการเปลี่ยนอาหารของเปิดเทศในช่วง 2-7 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.01$) โดยการใช้ผักโขมระดับ 0, 5 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเปลี่ยนอาหารเพิ่มขึ้น จากการเสริมผักโขมที่ระดับ 10 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มลดลงแบบเส้นโค้งกำลังสอง (Quadratic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเปลี่ยนอาหารเท่ากับ 2.03, 2.08, 1.97 และ 2.38 ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

เปิดเทศในช่วง 7-12 สัปดาห์ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) โดยการใช้ผักโขม 0, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเปลี่ยนอาหารเพิ่มขึ้น ($P > 0.05$) จากการใช้ผักโขมระดับ 5 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเส้นโค้งกำลังสาม (cubic) อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเปลี่ยนอาหารเท่ากับ 3.63, 3.28, 3.81 และ 3.35 ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

เปิดเทศตลอดช่วงอายุ 0-12 สัปดาห์ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) แต่ที่ระดับการเสริมผักโขม 5 เปอร์เซ็นต์พบว่าอัตราการเปลี่ยนอาหารดีกว่าสูตรที่ไม่เสริม และที่เสริม 10, และ 15 เปอร์เซ็นต์ ($P > 0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีอัตราการเปลี่ยนอาหารเท่ากับ 2.55, 2.51, 2.53 และ 2.70 ตามลำดับดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 สรุปสมรรถนะการเจริญเติบโตของเป็ดเทศในช่วง 0 –12 สัปดาห์

Items	Levels of Amaranthus (%)				p-value	Significant levels ¹			SEM
	0	5	10	15		L	Q	C	
น้ำหนักตัว (กรัม/ตัว)									
0 – 2 สัปดาห์	205.76 ^b	256.73 ^a	261.23 ^a	265.72 ^a	0.0001	**	**	ns	5.54
2 – 7 สัปดาห์	1736.67 ^a	1663.61 ^b	1638.66 ^b	1521.11 ^c	0.0001	**	ns	ns	20.27
7 – 12 สัปดาห์	1083.34	1197.23	1078.01	1128.47	0.0861				33.03
0 – 12 สัปดาห์	3025.76 ^{ab}	3117.57 ^a	2977.90 ^{bc}	2915.31 ^c	0.0031	**	*	*	29.80
ปริมาณอาหารที่กิน (กรัม/ตัว)									
0 – 2 สัปดาห์	279.16 ^b	293.66 ^a	293.33 ^a	276.66 ^b	0.0190	ns	**	ns	4.09
2 – 7 สัปดาห์	3533.3	3612.5	3141.7	3629.2	0.0544	ns	ns	*	124.5
7 – 12 สัปดาห์	3927.1	3927.1	4100	3972.9	0.6613				110.79
0 – 12 สัปดาห์	7739.6	7833.3	7535.0	7878.8	0.5476				177.13
อัตราการเจริญเติบโต (กรัม/ตัว/วัน)									
0 – 2 สัปดาห์	14.69 ^b	18.33 ^a	18.66 ^a	18.97 ^a	0.0001	**	**	ns	0.39
2 – 7 สัปดาห์	49.61 ^a	47.53 ^b	46.81 ^b	43.46 ^c	0.0001	**	ns	ns	0.57
7 – 12 สัปดาห์	30.95	34.20	30.79	32.24	0.0860				0.94
0 – 12 สัปดาห์	36.02 ^b	37.11 ^a	35.45 ^{bc}	34.70 ^c	0.0031	**	*	*	0.35
อัตราการเปลี่ยนอาหาร									
0 – 2 สัปดาห์	1.35 ^a	1.14 ^b	1.12 ^{bc}	1.04 ^c	0.0001	**	ns	ns	0.032
2 – 7 สัปดาห์	2.03 ^b	2.08 ^b	1.97 ^b	2.38 ^a	0.0054	**	*	ns	0.068
7 – 12 สัปดาห์	3.63	3.28	3.81	3.53	0.1130				0.14
0 – 12 สัปดาห์	2.55	2.51	2.53	2.70	0.1708				0.061

^{a-c} อักษรที่กำกับบนค่าเฉลี่ยในแนวนอนเดียวกันที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ(P<0.05)

¹ L=linear, Q= Quadratic, C=cubic

4.4.5 ต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม

(อ้างตามตารางที่ 3-1 – 3-3) ของเปิดเทศในช่วงอายุ 0-2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.01$) โดยการใช้ผักโขม 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมลดลง ($P<0.05$) จากการใช้ผักโขม 15 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มลดลงแบบเส้นโค้งกำลังสอง (Quadratic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมเท่ากับ 18.7, 15.12, 14.22 และ 12.06 บาท/กิโลกรัม ตามลำดับดังตารางที่ 4-6

เปิดเทศในช่วงอายุ 2-7 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) โดยการใช้ผักโขม 0, 5 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น ($P<0.05$) จากการใช้เสริมผักโขม 10 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบโค้งกำลังสาม (Cubic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์ มีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมเท่ากับ 25.99, 25.21, 21.98 และ 25.68 บาท/กิโลกรัม ตามลำดับดังตารางที่ 4-6

เปิดเทศอายุ 7-12 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) โดยการใช้ไม่เสริมมีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ลดลง ($P<0.05$) จากการใช้เสริมผักโขม 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มลดลงแบบเส้นโค้งกำลังสาม (cubic) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์ มีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมเท่ากับ 41.11, 35.41, 38.88 และ 34.04 บาท/กิโลกรัมตามลำดับ ดังตารางที่ 4-6

เปิดเทศอายุ 0-12 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) โดยการใช้ไม่เสริมมีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมลดลง ($P<0.05$) จากการใช้เสริมผักโขม 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มลดลงแบบเส้นตรง (linear) อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.01$) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีต้นทุนค่าอาหารต่ออัตราการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมเท่ากับ 32.32, 30.25, 28.92 และ 29.27 บาทต่อกิโลกรัมตามลำดับ ดังตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 ผลของการใช้ใบผักโขมแห้งที่ระดับต่าง ๆ ต่อต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม

Items	Levels of Amaranthus (%)				p-value	Significant levels ¹			SEM
	0	5	10	15		L	Q	C	
ต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม									
0 – 2 สัปดาห์	18.7 ^a	15.12 ^b	14.22 ^b	12.06 ^c	0.0001	**	*	ns	0.4234
2 – 7 สัปดาห์	25.99 ^a	25.21 ^a	21.98 ^b	25.68 ^a	0.03	ns	*	*	0.9211
7 – 12 สัปดาห์	41.11 ^a	35.41 ^{bc}	38.88 ^{ab}	34.04 ^c	0.016	*	ns	*	1.4203
0 – 12 สัปดาห์	32.32 ^a	30.25 ^{ab}	28.92 ^b	29.27 ^b	0.021	**	ns	ns	0.7029

^{a-c} อักษรที่กำกับบนค่าเฉลี่ยในแนวนอนเดียวกันที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ(P<0.05)

¹ L=linear, Q= Quadratic, C=cubic

4.5 ผลการทดลองที่ 3 การย่อยได้ของผักโขมแห้งในเปิดเทศที่ได้รับผักโขมแห้งที่ระดับต่าง ๆ ในสูตรอาหาร

4.5.1 ค่าการย่อยได้ของโภชนะของเปิดเทศระยะรุ่น

ค่าการย่อยได้ของสิ่งแห้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (P<0.01) โดยการใช้ผักโขมระดับ 5-15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของสิ่งแห้งลดลง (P<0.05) จากการไม่เสริมผักโขม (0 เปอร์เซ็นต์) มีแนวโน้มลดลงแบบเส้นโค้งกำลังสาม (cubic) อย่างมีนัยสำคัญ (P<0.01) การใช้ผักโขมที่ระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์ มีค่าการย่อยได้ของสิ่งแห้งเท่ากับ 84.64, 82.68, 84.34 และ 84.75 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับดังตารางที่ 4-7

ค่าการย่อยได้ของโปรตีนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (P<0.01) โดยการใช้ผักโขมระดับ 5-15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของโปรตีนลดลง (P<0.05) จากการไม่เสริมผักโขม (0 เปอร์เซ็นต์) มีแนวโน้มลดลงแบบเป็นเส้นตรง (Linear) อย่างมีนัยสำคัญ (P<0.01) การใช้ผักโขมระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของโปรตีนเท่ากับ 82.34, 77.28, 78.91 และ 80.83 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ดังตารางที่ 4-7

ค่าการย่อยได้ของพลังงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (P<0.01) โดยการใช้ผักโขมระดับ 0-10 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของพลังงานลดลง (P<0.05) จากการใช้ผักโขมระดับ 15 เปอร์เซ็นต์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบเส้นตรง (Linear) อย่างมีนัยสำคัญ (P<0.01) การใช้ผักโขมระดับ

0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของพลังงานเท่ากับ 82.93, 82.47, 84.02 และ 84.64 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับดังตารางที่ 4-7

4.5.2 ค่าการย่อยได้ของโภชนะของเปิดเตหระยะขุน

ค่าการย่อยได้ของสิ่งแห้งไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) โดยการใช้ผักโขมระดับ 0-15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของสิ่งแห้งไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) จากการใช้ผักโขม 0-15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของสิ่งแห้งลดลงแบบเป็นเส้นตรง (Linear) อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) การใช้ผักโขมระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของสิ่งแห้งเท่ากับ 87.87, 86.89, 87.17 และ 86.22 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับดังตารางที่ 4-7

ค่าการย่อยได้ของโปรตีนไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) โดยการใช้ผักโขมระดับ 0-15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของโปรตีนไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) จากการใช้ผักโขม 15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของโปรตีนลดลงแบบเป็นเส้นโค้งกำลังสอง (Quadratic) อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) การใช้ผักโขมระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของโปรตีนเท่ากับ 81.01, 82.30, 82.81 และ 84.8 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับดังตารางที่ 4-7

ค่าการย่อยได้ของพลังงานไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) โดยการใช้ผักโขมระดับ 0-15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของผักโขมเพิ่มขึ้น ($P>0.05$) จากการใช้ผักโขมไม่เสริมผักโขมมีค่าการย่อยได้เพิ่มขึ้นแบบเส้นตรง (Linear) อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) การใช้ผักโขมระดับ 0, 5, 10 และ 15 เปอร์เซ็นต์มีค่าการย่อยได้ของพลังงานเท่ากับ 85.28, 86.06, 86.5 และ 86.25 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 ค่าการย่อยได้ของใบผักโขมแห้งที่ระดับต่างๆในสูตรอาหารเปิดเทศ

Items	Levels of Amaranthus (%)				P-value	Significant level			SEM
	0	5	10	15		L	Q	C	
ค่าการย่อยได้ของอาหารเปิดเตหระยะขุน (2-7 สัปดาห์)									
สิ่งแห้ง (%)	86.64 ^a	82.68 ^c	84.34 ^b	84.75 ^b	0.0001	**	**	**	0.55
โปรตีน (%)	82.34 ^a	77.23 ^c	78.91 ^{bc}	80.83 ^{ab}	0.0001	**	ns	ns	0.79
พลังงาน (%)	82.93 ^{bc}	82.47 ^c	84.02 ^{ab}	84.64 ^a	0.0001	**	ns	ns	0.6
ค่าการย่อยได้ได้ของอาหารเปิดเตหระยะขุน (7-12 สัปดาห์)									
สิ่งแห้ง (%)	87.87	86.89	87.17	86.22	0.14	*	ns	ns	0.51
โปรตีน (%)	81.01	82.3	82.81	84.8	0.09	ns	*	ns	1.26
พลังงาน (%)	85.28	86.06	86.5	86.25	0.17	*	ns	ns	0.53

^{a-c} อักษรที่กำกับบนค่าเฉลี่ยในแนวนอนเดียวกันที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($P<0.05$)